

เปรียบเทียบพันธุ์กาแฟโรบัสตา ๑๐ สายพันธุ์ ชุดที่ ๗
A Seventh Variety Comparison of Ten Robusta Coffee Clones

นายผานิต งานกรณาธิการ^{๑/} นางปิยนุช นาคะ^{๒/} นายดำรง พงษ์มานะวุฒิ^{๑/}

บทคัดย่อ

การเปรียบเทียบพันธุ์กาแฟโรบัสตา ๑๐ สายพันธุ์ ชุดที่ ๗ ดำเนินการทดลอง ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร ระหว่างปี ๒๕๕๓-๒๕๕๘ เป็นพันธุ์ต่างประเทศทั้งหมด มีพันธุ์ชุมพร ๒ เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ จากผลการทดลองพบว่าพันธุ์ชุมพร ๒ มีการเจริญเติบโตในด้านขนาดรอบโคน ความสูงมากกว่าพันธุ์อื่น ๆ รวมถึงการให้ผลผลิตที่สูงกว่าพันธุ์อื่น ๆ ในช่วงสองปีแรกที่มีการให้ผล แต่เนื่องจากกาแฟโรบัสตาจะให้ผลผลิตสูงสุดเมื่อมีอายุ ๕-๘ ปี ดังนั้นจึงยังไม่สามารถสรุปผลได้อย่างชัดเจน ต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

Abstract

A Selection of ๑๐ Introduced Robusta Clones: Field Trial No. ๗ was carried out at Chumphon Horticultural Research Centre between ๒๐๑๐-๒๐๑๕. All robusta clones were introduced from foreign and Chumphon ๒ was a check. The results showed that Chumphon ๒ had highest diameter, height and productivity in the first two years of harvesting. However, robusta coffee gave highest productivity in ๕-๘ year. The productivity data was collected for ๔-๕ years for complete conclusion.

๑/ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร

๒/สถาบันวิจัยพืชสวน

คำนำ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการปลูกกาแฟโรบัสตามายาวนาน แต่ปริมาณพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพันธุ์แนะนำให้เกษตรกรปลูกนั้นมีค่อนข้างจำกัด ในอดีตช่วงที่เมล็ดกาแฟดิบมีราคาสูง ความต้องการพันธุ์ปลูกมีค่อนข้างมาก จึงได้มีการนำพันธุ์กาแฟโรบัสตาเข้ามาจากต่างประเทศผ่านทางหน่วยงานของรัฐหรือเกษตรกรผู้นำเพื่อตอบสนองต่อรายได้ในช่วงที่กาแฟมีราคาแพง ขณะเดียวกันช่วงเวลาดังกล่าวการสนับสนุนด้านพันธุ์ปลูกจากผู้ประกอบการยังไม่มีเมื่อเทียบกับในปัจจุบัน เกษตรกรชาวสวนกาแฟส่วนใหญ่จึงนิยมใช้วิธีขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดและได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้กาแฟที่ผลิตได้มีปัญหาด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการลดปัญหาและภาระแก่เกษตรกรในด้านพันธุ์ปลูกจึงควรมีการเปรียบเทียบพันธุ์กาแฟจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อหาพันธุ์กาแฟที่มีคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ สำหรับใช้สนับสนุนเกษตรกรในโอกาสต่อไป รวมถึงสร้างความหลากหลายในด้านพันธุ์ปลูกให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการ :

- อุปกรณ์

- ๑) ต้นกล้ากาแฟโรบัสตาที่ได้จากการเสียบยอด จำนวน ๑๐ สายพันธุ์
- ๒) ผ้าพลาสติกอย่างหนา คลุมกองหรือปิดกองกันน้ำฝนชั่วคราว
- ๓) อุปกรณ์ในการขัง ตวง วัด สมุดบันทึกข้อมูล
- ๔) ถุงตาข่ายสีฟ้าใส่กาแฟ กระสอบใส่กาแฟ
- ๕) กรรไกรและเลื่อยสำหรับตัดแต่งกิ่ง
- ๖) ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์

- วิธีการ วางแผนการทดลองแบบ RCB มี ๔ บล็อก ๑๐ กรรมวิธี โดยให้พันธุ์เป็นกรรมวิธี ดังนี้

๑) FRT ๒๓	๖) FRT ๖๐
๒) FRT ๓๒	๗) FRT ๖๑
๓) FRT ๓๕	๘) FRT ๖๗
๔) FRT ๕๒	๙) FRT ๗๙
๕) FRT ๕๕	๑๐) ซุ่มพร ๒ (พันธุ์เปรียบเทียบ)

วิธีปฏิบัติการทดลอง

- ๑) สุ่มเก็บตัวอย่างดินส่งวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร ความเป็นกรด-ด่าง เนื้อดิน ที่สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๗ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ๒) ทำการปลูกกล้ากาแฟที่ได้จากการเสียบยอดทั้ง ๑๐ พันธุ์ ใช้ระยะปลูก ๓ x ๓ เมตร
- ๓) เมื่อต้นกาแฟอายุ ๑-๒ ปี ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐๐ กรัม/ต้น/ปี โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ในช่วงต้นและปลายฤดูฝน และใส่ปุ๋ย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐๐ กรัม/ต้น/ปี ในช่วงปลายฤดูฝน

- ๔) เมื่อต้นกาแฟอายุ ๓ ปี เป็นต้นไป ใส่ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ กิโลกรัม/ต้น/ปี โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ในช่วงต้นและปลายฤดูฝน และใส่ปุ๋ย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๓๐๐ กรัม/ต้น/ปี ในช่วงปลายฤดูฝน
- ๕) จัดทรงพุ่ม โดยให้มีกิ่งหลัก ๓-๕ กิ่ง/ต้น ทำการลิดกิ่งแขนงออกทุก ๓ เดือน
- ๖) ทำการกำจัดวัชพืชโดยใช้วิธีกลและสารเคมีตามความเหมาะสม
- ๗) ทำการบันทึกข้อมูลสภาพอากาศ ข้อมูลการเจริญเติบโตของกาแฟ ข้อมูลผลผลิตในเชิงคุณภาพ และปริมาณ
- ๘) ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต ตากผลกาแฟให้แห้ง สีเป็นเมล็ดสาร และเก็บรักษาในโรงเก็บที่มีอากาศถ่ายเทดี
- ๙) ทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถิติด้วย IRRISTAT
- ๑๐) ส่งทดสอบคุณภาพการชิม (Cup Taste) ที่บริษัทควอลิตี้คอฟฟี่ โปรดักท์ส จำกัด

การบันทึกข้อมูล

- ๑) ข้อมูลสภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝน
- ๒) ข้อมูลการเจริญเติบโตของกาแฟ ได้แก่ ความสูง ขนาดรอบโคน
- ๓) ข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น ผลผลิต/ไร่ น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดสาร ข้อบกพร่องของเมล็ดกาแฟ เช่น เมล็ดดำ เมล็ดตรา สิ่งแปลกปลอมและสิ่งเจือปน
- ๔) คุณภาพการชิม

- ระยะเวลาและสถานที่ : เริ่มต้น - ตุลาคม ๒๕๕๓ สิ้นสุด - กันยายน ๒๕๕๘
- สถานที่ทำการทดลอง : ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร

ผลการทดลองและวิจารณ์

๑) การเจริญเติบโต

● ขนาดรอบโคน

ขนาดรอบโคนของกาแฟโรบัสตาพันธุ์ต่าง ๆ เมื่อเริ่มปลูกในปี ๒๕๕๔ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ เมื่อกาแฟอายุ ๑-๒ ปี (ปี ๒๕๕๕-๕๖) กาแฟพันธุ์ชุมพร ๒ ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบกับมีเจริญเติบโตของรอบโคนใหญ่กว่าพันธุ์อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ ๑) ส่วนพันธุ์อื่น ๆ มีขนาดรอบโคนไม่แตกต่างกัน ปี ๒๕๕๗ กาแฟมีอายุ ๓-๔ ปี กาแฟแต่ละพันธุ์เริ่มมีขนาดรอบโคนแตกต่างกัน โดยพันธุ์ชุมพร ๒ ยังคงมีขนาดรอบโคนใหญ่กว่าพันธุ์อื่น ๆ ในขณะที่พันธุ์ FRT ๖๗ และ FRT ๗๙ มีขนาดรอบโคนเล็กกว่าพันธุ์อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ

● ความสูง

กาแฟโรบัสตาพันธุ์ต่าง ๆ เมื่อเริ่มปลูกในปี ๒๕๕๔ มีความสูงไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อกาแฟอายุ ๑ ปี กาแฟพันธุ์ชุมพร ๒ ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบกับและพันธุ์ FRT ๖๑ สูงกว่าพันธุ์อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ ๒) ส่วนพันธุ์อื่น ๆ มีความสูงไม่แตกต่างกัน ปี ๒๕๕๖-๕๘ กาแฟมีอายุ ๒-๔ ปี พันธุ์ชุมพร ๒ มีความสูงมากกว่าพันธุ์อื่น ๆ ในขณะที่พันธุ์ FRT ๖๐ มีความสูงน้อยกว่าพันธุ์อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ ๑ ขนาดรอบโคนของกาแฟโรบัสตาพันธุ์ต่าง ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

พันธุ์	รอบโคน (ซม.)				
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
FRT ๒๓	๑.๔	๖.๒ b	๙.๘ b	๑๖.๐ b	๑๙.๖ b
FRT ๓๒	๑.๘	๕.๖ b	๙.๕ b	๑๔.๐ d	๑๗.๓ cd
FRT ๓๕	๑.๖	๕.๑ b	๘.๘ b	๑๓.๔ d	๑๗.๑ cd
FRT ๕๒	๑.๔	๕.๕ b	๑๐.๓ b	๑๕.๑ c	๑๙.๖ b
FRT ๕๕	๑.๔	๔.๙ b	๘.๘ b	๑๓.๖ d	๑๗.๓ cd
FRT ๖๐	๑.๕	๕.๑ b	๙.๕ b	๑๓.๗ d	๑๗.๑ cd
FRT ๖๑	๑.๔	๕.๙ b	๑๐.๖ b	๑๔.๘ c	๑๙.๒ bc
FRT ๖๗	๑.๓	๕.๑ b	๙.๓ b	๑๓.๓ d	๑๖.๓ d
FRT ๗๙	๑.๕	๕.๑ b	๙.๐ b	๑๓.๕ d	๑๖.๓ d
ชุมพร ๒	๑.๒	๗.๘ a	๑๓.๗ a	๑๙.๓ a	๒๑.๘ a
% CV	๑๖.๖	๑๒.๙	๘.๙	๘.๐	๗.๙
	ns	**	**	**	**

หมายเหตุ: ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันทางสถิติไม่แตกต่างทางสถิติ ใช้ DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%

** มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙%, ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ตารางที่ ๒ ความสูงของกาแฟโรบัสตาพันธุ์ต่าง ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

พันธุ์	ความสูง (ซม.)				
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
FRT ๒๓	๕๑.๒	๘๙.๓ abc	๑๒๕ c	๑๗๐ bc	๒๐๓ bc
FRT ๓๒	๕๒.๑	๘๓.๓ bc	๑๒๑ c	๑๕๐ c	๑๘๘ cd
FRT ๓๕	๕๐.๙	๗๘.๐ c	๑๒๔ c	๑๖๐ c	๒๐๖ bc
FRT ๕๒	๔๓.๑	๘๓.๓ bc	๑๒๘ c	๑๖๐ c	๑๙๙ bc
FRT ๕๕	๔๕.๗	๗๘.๙ c	๑๒๓ c	๑๖๐ c	๑๙๕ bcd
FRT ๖๐	๔๗.๓	๘๓.๕ bc	๑๑๙ c	๑๔๐ c	๑๗๕ d
FRT ๖๑	๖๔.๒	๑๐๓.๒ a	๑๕๕ ab	๑๙๐ ab	๒๑๘ b
FRT ๖๗	๔๐.๖	๗๖.๔ c	๑๒๖ c	๑๕๐ c	๒๐๑ bc
FRT ๗๙	๖๒.๘	๙๙.๓ ab	๑๓๖ bc	๑๗๐ bc	๒๐๖ bc
ชุมพร ๒	๔๘.๖	๑๐๒.๕ a	๑๖๓ a	๒๑๐ a	๒๔๒ a
% CV	๒๖.๑๕	๑๓.๓๘	๙.๐๕	๘.๒๘	๗.๐๐
	ns	*	**	**	**

หมายเหตุ: ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันทางสถิติไม่แตกต่างทางสถิติ ใช้ DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%, ** มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙%,

ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

- จำนวนกิ่งต่อต้น

จำนวนกิ่งต่อต้นของกาแฟเป็นดัชนีบ่งชี้ที่สำคัญตัวหนึ่งในการทำนายผลผลิต หากกาแฟพันธุ์ใดมีจำนวนกิ่งต่อต้นมาก กาแฟพันธุ์นั้นมีแนวโน้มที่จะให้ผลผลิตกาแฟสูงกว่าพันธุ์อื่น (Panyatona and Nopchinwong, ๒๐๐๘) จากการทดลองพบว่าเมื่อกาแฟอายุ ๔ ปี ซึ่งเป็นปีที่กาแฟเริ่มให้ผลผลิตเต็มที่ กาแฟพันธุ์ชุมพร ๒ ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบกับมีจำนวนกิ่งต่อต้น ๘๖.๘ กิ่ง มากกว่าพันธุ์อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ ๓) รองลงมา ได้แก่ พันธุ์ FRT ๖๑ และ FRT ๒๓ มีจำนวนกิ่ง ๕๙.๓ และ ๕๕ กิ่ง ตามลำดับ ส่วนพันธุ์ FRT ๖๐ และ FRT ๕๕ มีจำนวนกิ่งน้อยกว่าพันธุ์อื่น ๆ

- จำนวนข้อให้ผลต่อกิ่งและจำนวนผลต่อข้อ

จำนวนข้อให้ผลต่อกิ่งและจำนวนผลต่อข้อเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะทำให้ผลผลิตของกาแฟแต่ละพันธุ์มีความแตกต่างกัน โดยพันธุ์ที่มีจำนวนข้อให้ผลต่อกิ่งมากจะมีแนวโน้มที่จะมีผลผลิตกาแฟสูงกว่าพันธุ์อื่น (Cilas *et al.*, ๒๐๐๖; Panyatona and Nopchinwong, ๒๐๐๘) จากการทดลองเห็นได้ว่าในปี ๒๕๕๗/๕๘ ซึ่งเป็นปีที่กาแฟเริ่มให้ผลผลิตเป็นปีที่สองนั้น กาแฟแต่ละพันธุ์มีจำนวนข้อให้ผลต่อกิ่งไม่แตกต่างกันทางสถิติ โดยพันธุ์ FRT ๕๕ และ FRT ๖๐ มีจำนวนข้อให้ผลต่อกิ่งสูงกว่าพันธุ์เปรียบเทียบ (ตารางที่ ๔)

จำนวนผลต่อข้อ พบว่าในปี ๒๕๕๖/๕๗ กาแฟแต่ละพันธุ์ติดผลนั้นจะมีจำนวนผลต่อข้อไม่เกิน ๑๓ ผล ในปีต่อมากาแฟแต่ละพันธุ์มีจำนวนผลต่อข้อมากขึ้นและแตกต่างกันทางสถิติ โดยพันธุ์ FRT ๖๗ มีจำนวนผลต่อข้อมากที่สุด ๒๐ ผลต่อข้อสูงกว่าพันธุ์อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนพันธุ์เปรียบเทียบมีจำนวนผลต่อข้อปานกลาง และพันธุ์ FRT๓๕ และ FRT๗๙ มีจำนวนผลต่อข้อน้อยที่สุด ประมาณ ๑๒ ผลต่อข้อ

ตารางที่ ๓ จำนวนกิ่งต่อต้นของกาแฟโรบัสตาพันธุ์ต่าง ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

พันธุ์	จำนวนกิ่งต่อต้น (กิ่ง)				
	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
FRT ๒๓	๑๒.๕ c	๒๒.๐ bc	๓๒.๓ bc	๔๕.๑ bc	๕๕.๐ b
FRT ๓๒	๑๕.๐ bc	๒๑.๒ bc	๓๒.๐ bc	๔๓.๑ bc	๔๔.๓ bc
FRT ๓๕	๑๓.๔ c	๒๔.๒ abc	๓๑.๘ bc	๔๒.๗ bc	๔๔.๘ bc
FRT ๕๒	๑๕.๒ bc	๒๓.๕ abc	๓๔.๘ bc	๔๕.๕ bc	๔๗.๕ bc
FRT ๕๕	๑๓.๔ c	๑๙.๐ c	๒๘.๕ c	๔๐.๑ c	๓๘.๐ c
FRT ๖๐	๑๔.๔ bc	๒๕.๒ abc	๓๕.๐ bc	๔๕.๑ bc	๓๙.๕ c
FRT ๖๑	๑๘.๒ ab	๒๘.๗ ab	๔๐.๘ ab	๕๓.๖ ab	๕๙.๓ b
FRT ๖๗	๑๖.๓ abc	๒๖.๗ abc	๓๗.๘ bc	๔๔.๒ bc	๔๖.๓ bc
FRT ๗๙	๑๑.๗ c	๒๒.๕ abc	๓๕.๓ bc	๔๕.๑ bc	๕๑.๘ bc
ชุมพร ๒	๒๐.๓ a	๓๑.๐ a	๔๘.๐ a	๖๒.๙ a	๘๖.๘ a
% CV	๑๔.๑	๑๖.๔	๑๒.๕๑	๑๐.๘๓	๑๘.๐
	**	**	**	**	**

หมายเหตุ: ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันทางสถิติไม่แตกต่างกันทางสถิติ ใช้ DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%

** มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙%

ตารางที่ ๔ จำนวนข้อให้ผลต่อกิ่งและจำนวนผลต่อข้อของกาแพโรบัสตาพันธุ์ต่าง ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘

พันธุ์	จำนวนข้อให้ผลต่อกิ่ง (ข้อ)		จำนวนผลต่อข้อ (ผล)	
	๒๕๕๖/๕๗	๒๕๕๗/๕๘	๒๕๕๖/๕๗	๒๕๕๗/๕๘
FRT ๒๓	๑๐.๑ c	๑๓.๐ ab	๑๐.๔ ab	๑๔.๔ bc
FRT ๓๒	๑๐.๕ bc	๑๓.๕ ab	๑๑.๕ ab	๑๘.๒ ab
FRT ๓๕	๑๑.๖ abc	๑๓.๒ ab	๙.๑ b	๑๒.๓ c
FRT ๕๒	๑๒.๐ abc	๑๒.๙ ab	๙.๒ b	๑๖.๗ abc
FRT ๕๕	๑๓.๘ a	๑๕.๑ a	๘.๕ b	๑๖.๙ abc
FRT ๖๐	๑๒.๑ abc	๑๕.๑ a	๑๒.๗ a	๑๘.๒ ab
FRT ๖๑	๑๐.๙ bc	๑๒.๓ b	๑๐.๗ ab	๑๙.๑ ab
FRT ๖๗	๑๒.๘ ab	๑๒.๘ ab	๑๒.๖ a	๒๐.๓ a
FRT ๗๙	๑๑.๙ abc	๑๔.๒ ab	๘.๕ b	๑๒.๒ c
ชุมพร ๒	๑๑.๗ abc	๑๔.๐ ab	๙.๖ ab	๑๕.๙ abc
% CV	๙.๖	๑๐.๕	๑๙.๗	๑๘.๖
	**	ns	*	**

หมายเหตุ: ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันทางสถิติไม่แตกต่างกันทางสถิติ ใช้ DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%, ** มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙%,

ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

๘.๒) ผลผลิตและคุณภาพเมล็ดกาแพ

● ผลผลิตเมล็ดกาแพ

กาแพทุกพันธุ์เริ่มให้ผลผลิตปีแรกในปี ๒๕๕๖/๕๗ ซึ่งผลผลิตที่ได้ในปีแรกจะมีไม่มากนัก พันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงที่สุด คือ พันธุ์ FRT ๖๑ ให้ผลผลิตเมล็ดกาแพสาร ๖๖ กก./ไร่ มากกว่าพันธุ์ชุมพร ๒ ซึ่งเปรียบเทียบประมาณ ๑ เท่า แต่ในปี ๒๕๕๗/๕๘ พันธุ์ชุมพร ๒ ให้ผลผลิตสูงที่สุด ๑๗๒ กก./ไร่ สูงกว่าพันธุ์อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ ๕)

● คุณภาพเมล็ดกาแพ

คุณภาพของเมล็ดกาแพจะพิจารณาจากสัดส่วนการเปลี่ยนจากผลสดเป็นเมล็ดกาแพสาร (Out-turn) กาแพพันธุ์ใดมีเปลือกบาง เมล็ดใหญ่ น้ำหนักเมล็ดดีและไม่ค่อยมีเมล็ดลีบ จะมีสัดส่วนการเปลี่ยนจากผลสดเป็นเมล็ดกาแพสารสูง ประมาณ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป และมีน้ำหนักเมล็ดกาแพแห้ง ๑๐๐ เมล็ด ไม่ต่ำกว่า ๑๕ กรัม (Clarke, ๑๙๘๘) ตามมาตรฐานสากล (International Standard)

๑. อัตราการเปลี่ยนจากผลสดเป็นเมล็ดกาแพสาร (Out-turn) กาแพโรบัสตาเริ่มให้ผลผลิตปีแรกในฤดูเก็บเกี่ยว ๒๕๕๖/๕๗ อัตราการเปลี่ยนจากผลสดเป็นเมล็ดกาแพสารของทุกพันธุ์ค่อนข้างต่ำ ไม่ถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ เมื่อเข้าปีที่สอง ฤดูเก็บเกี่ยว ๒๕๕๗/๕๘ พันธุ์ FRT ๓๕ มีอัตราการเปลี่ยนจากผลสดเป็นเมล็ดกาแพสารสูงสุดที่ ๒๒ เปอร์เซ็นต์ รองลงมา ได้แก่ พันธุ์ FRT๖๐ และ FRT ๗๙ มีอัตราการเปลี่ยน

จากผลสดเป็นเมล็ดกาแฟสารที่ ๑๙.๖ และ ๑๙.๓ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ ส่วนพันธุ์ชุมพร ๒ ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบกับอัตราการเปลี่ยนจากผลสดเป็นเมล็ดกาแฟสารที่ ๑๘ เปอร์เซ็นต์ (ตารางที่ ๕)

๒. น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดแห้ง โดยทั่วไปน้ำหนักเมล็ดกาแฟของกาแฟโรบัสตามาตรฐานสากลจะมีน้ำหนักประมาณ ๑๒-๑๕ กรัมต่อน้ำหนักเมล็ดกาแฟ ๑๐๐ เมล็ด (Clarke, ๑๙๘๘) ปัจจุบันเมล็ดกาแฟในกลุ่มพันธุ์ต่างประเทศที่คัดเลือกที่ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพรเป็นพันธุ์ดีมีน้ำหนักเมล็ดกาแฟอยู่ในช่วง ๑๕-๑๗ กรัม (ผานิตและคณะ, ๒๕๕๐; สุรวิรัตน์ และคณะ, ๒๕๕๕) ในขณะที่กลุ่มพันธุ์ไทยพันธุ์ดีมีน้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดกาแฟอยู่ที่ ๑๗-๒๐ กรัม (สุรวิรัตน์ และคณะ, ๒๕๕๐) ซึ่งจากการเก็บตัวอย่างผลผลิตทั้งสองปีพบว่า น้ำหนักเมล็ดกาแฟแห้ง ๑๐๐ เมล็ด มีความแปรปรวนมากทั้งสองปี (ตารางที่ ๕) จึงยังไม่สามารถสรุปผลการทดลองได้ ต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

ตารางที่ ๕ ผลผลิตและลักษณะการให้ผลผลิตของกาแฟโรบัสตาพันธุ์ต่าง ๆ ปี ๒๕๕๖/๕๗-๒๕๕๗/๕๘

พันธุ์	ผลผลิตต่อปี (กก./ไร่)		Out-turn (%)		น้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดแห้ง (กรัม)	
	๒๕๕๖/๕๗	๒๕๕๗/๕๘	๒๕๕๖/๕๗	๒๕๕๗/๕๘	๒๕๕๖/๕๗	๒๕๕๗/๕๘
FRT ๒๓	๓๙.๒ abc	๒๙.๐ b	๑๖.๕	๑๘.๐	๑๔.๒	๑๓.๒
FRT ๓๒	๑๙.๓ bc	๑๖.๔ b	๑๓.๖	๑๗.๐	๑๘.๕	๑๔.๔
FRT ๓๕	๓.๔ c	๔๓.๓ b	๙.๓	๒๒.๐	๑๗.๓	๒๐.๘
FRT ๕๒	๙.๙ bc	๒๗.๗ b	๑๒.๘	๑๖.๓	๒๓.๕	๑๕.๖
FRT ๕๕	๔๒.๑ ab	๒๗.๗ b	๑๗.๓	๑๗.๖	๒๐.๕	๑๖.๙
FRT ๖๐	๓๙.๑ abc	๔.๘ b	๑๖.๐	๑๙.๖	๑๖.๑	๑๓.๗
FRT ๖๑	๖๖.๐ a	๓๖.๖ b	๑๖.๐	๑๗.๖	๑๗.๘	๑๐.๓
FRT ๖๗	๔๔.๙ ab	๑๒.๑ b	๑๔.๖	๑๗.๓	๑๒.๔	๑๖.๘
FRT ๗๙	๒๐.๗ bc	๘.๙ b	๑๐.๓	๑๙.๓	๑๕.๙	๑๔.๘
ชุมพร ๒	๓๐.๑ abc	๑๗๒.๑ a	๑๒.๕	๑๘.๐	๒๑.๑	๑๓.๑
% CV	๗๔.๖	๘๔.๓				
	*	**				

หมายเหตุ: ตัวเลขที่ตามด้วยตัวอักษรเหมือนกันทางสถิติไม่แตกต่างทางสถิติ ใช้ DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%

* มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%, ** มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙%

๕. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การเปรียบเทียบพันธุ์กาแฟโรบัสตา ๑๐ สายพันธุ์ ซึ่งเป็นพันธุ์ต่างประเทศทั้งหมด มีพันธุ์ชุมพร ๒ เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ พบว่าพันธุ์เปรียบเทียบมีการเจริญเติบโตในด้านขนาดรอบโคน ความสูงมากกว่าพันธุ์อื่น ๆ รวมถึงการให้ผลผลิตที่สูงกว่าพันธุ์อื่น ๆ ในช่วงสองปีแรกที่มีการให้ผล แต่เนื่องจากกาแฟโรบัสตาจะให้ผลผลิตสูงสุดเมื่อมีอายุ ๕-๘ ปี ดังนั้นจึงยังไม่สามารถสรุปผลได้อย่างชัดเจน ต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

๖. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

กาแฟพันธุ์ที่ได้จากงานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นพันธุ์แนะนำให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟได้อย่างน้อย ๑ พันธุ์ หรือใช้เป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงพันธุ์กาแฟโรบัสตาต่อไป

๗. คำขอบคุณ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี

๘. เอกสารอ้างอิง

- ผานิต งานกรณาธิการ ยุพิน กสิณเกษมพงษ์ และคนอง คลอดเพ็ง. ๒๕๕๐. ทดสอบพันธุ์กาแฟโรบัสตาสายพันธุ์ต่างประเทศ ๑๓ สายพันธุ์. รายงานประจำปี ๒๕๔๘-๒๕๕๐, ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร. หน้า ๘๕-๑๐๕.
- สุรรัตน์ ปัญญาโตนะ และเสาวนีย์ มีมุกทา. ๒๕๕๐. การรวบรวมและคัดเลือกพันธุ์กาแฟโรบัสตาเมล็ดใหญ่. รายงานประจำปี ๒๕๔๘-๒๕๕๐, ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร. หน้า ๑๘๐-๑๘๔.
- สุรรัตน์ ปัญญาโตนะ ปานหทัย นพชินวงศ์ เสรี อยู่สถิตย์ และยุพิน กสิณเกษมพงษ์. ๒๕๕๕. การคัดเลือกพันธุ์กาแฟโรบัสตาต่างประเทศ ๑๒ สายต้น. งานวิจัยกาแฟโรบัสตา เล่ม ๑, ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร. หน้า ๑-๑๓.
- Cilas, C., A. Bar-Hen, C. Montagnon, and C. Godin. ๒๐๐๖. Definition of Architectural Ideotypes for Good Yield Capacity in *Coffea canephora*. *Annals of Botany*, ๙๗: ๔๐๕-๔๑๑.
- Clarke, R.J. ๑๙๘๘. International standardization. *In*: Clarke, R.J. and Macrae, R. (Eds.). *Coffee Vol. ๖: Commercial and Technico-Legal Aspects*. Elsevier Applied Science, London. ๑๐๕-๑๔๓ pp.
- Panyatona, S. and P. Nopchinwong. ๒๐๐๘. Selection Characteristics for Predicting Yield Potential of Robusta Coffee. p. ๑๔๑-๑๔๖. *In*: N. Chomchalow, V. Chantrasmı and N. Sukhvıbul (Eds.), *Proceedings of the International Workshop on Tropical and Subtropical Fruits*. Chiang Mai, Thailand. *Acta Hort.* ๗๘๗, ISSH ๒๐๐๘.